

Dine trygderettigheter

i Østerrike

Informasjonen i denne veiledningen er utarbeidet og oppdatert i nært samarbeid med de nasjonale representantene som er tilknyttet MISSOC (Mutual Information System on Social Protection). Du finner mer informasjon om MISSOC-nettverket på følgende adresse: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=815>

Denne veiledningen gir en generell beskrivelse av trygdeordningene i de respektive landene. Nærmere informasjon er tilgjengelig via andre MISSOC-publikasjoner, som alle er tilgjengelige på den ovennevnte nettadressen. Du kan også kontakte de relevante myndighetene og institusjonene som står oppført i vedlegg til denne veiledningen.

Verken Europakommisjonen eller noen person som handler på vegne av Kommisjonen, kan holdes ansvarlig for bruken av informasjonen i denne publikasjonen.

Innholdsfortegnelse

Kapittel I: Innledning, organisering og finansiering	4
Innledning	4
Organisering av sosialomsorgen	4
Finansiering	5
Kapittel II: Helsetjenester.....	6
Når har du rett til helsetjenester?	6
Hva dekkes?	6
Hvordan får du tilgang til helsetjenester?	7
Kapittel III: Kontantytelser ved sykdom	9
Når har du rett til kontantytelser ved sykdom?	9
Hva dekkes?	9
Hvordan får du tilgang til kontantytelser ved sykdom?.....	9
Kapittel IV: Ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon	10
Når har du rett til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon?.....	10
Hva dekkes?	10
Hvordan får du tilgang til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon?	11
Kapittel V: Ytelser ved uførhet	12
Når har du rett til ytelser ved uførhet?	12
Hva dekkes?	13
Hvordan får du tilgang til ytelser ved uførhet?	14
Kapittel VI: Alderspensjon og -ytelser	15
Når har du rett til aldersytelser?	15
Hva dekkes?	15
Hvordan får du tilgang til aldersytelser?.....	16
Kapittel VII: Etterlatteytelser	17
Når har du rett til etterlatteytelser?.....	17
Hva dekkes?	17
Hvordan får du tilgang til etterlatteytelser?	17
Kapittel VIII: Ytelser ved arbeidsulykker og yrkessykdommer	19
Når har du rett til ytelser ved arbeidsulykker og yrkessykdommer?.....	19
Hva dekkes?	19
Hvordan får du tilgang til ytelser ved en arbeidsulykke eller yrkessykdom?	21
Kapittel IX: Familieytelser.....	22
Når har du rett til familieytelser?	22
Hva dekkes?	22
Hvordan får du tilgang til familieytelser?.....	24
Kapittel X: Arbeidsløshet	25
Når har du rett til ytelser ved arbeidsløshet?	25
Hva dekkes?	25
Hvordan får du tilgang til ytelser ved arbeidsløshet?	27
Kapittel XI: Garantert minsteinntekt	28
Når har du rett til ytelser knyttet til garantert minsteinntekt?	28
Hva dekkes?	28
Hvordan får du tilgang til ytelser knyttet til garantert minsteinntekt?	29
Kapittel XII: Langtidspleie	30
Når har du rett til langtidspleie?.....	30
Hva dekkes?	30
Hvordan får du tilgang til langtidspleie?	31
Vedlegg : Nyttige adresser og nettsteder.....	32

Kapittel I: Innledning, organisering og finansiering

Innledning

Registrering

Så snart du begynner å arbeide i Østerrike, vil arbeidsgiveren din gjøre det som er nødvendig for å registrere deg i trygdesystemet. Du meldes inn i en syketrygdkasse (*Krankenkasse*), som deretter informerer institusjonene som har ansvaret for ulykkes- og pensjonsforsikring, samt arbeidsledighetstrygd. Du får et trygdenummer som trygdeperiodene og inntektsgrunnlaget for utbetalinger registreres under. Når disse formalitetene er i orden, vil du fra arbeidsgiver motta en kopi av bekreftelsen på at du er registrert i syketrygdkassen.

Hvis du er selvstendig næringsdrivende, må du kontakte angjeldende trygdeetat, som vil informere deg om hvilke særskilte regler som gjelder for deg med hensyn til innmelding og avgifter.

Oversikt

Trygdeordningene i Østerrike omfatter syketrygd, ulykkesforsikring (arbeidsulykker og yrkessykdommer), pensjonsforsikring og arbeidsledighetstrygd. Trygdeordningene er basert på arbeid (ikke bosted), og personen som omfattes av trygdeordningene kan ikke velge mellom trygdekassene. Trygdeordningene er av historiske årsaker relatert til geografi og fag. Derfor finnes det særskilte trygdefond for jernbaneansatte, gruvearbeidere og offentlig ansatte, så vel som for gårdbrukere, personer som driver handelsvirksomhet og for notarar.

I tillegg til de helserelaterte oppgavene krever østerrikske syketrygdkasser også inn avgifter til ulykkes- og pensjonsforsikring, samt til ytelser ved arbeidsløshet. Disse trygdekassene har også ansvar for utbetalingen av barnetrygd. Helsetjenester ytes i første rekke av leger og andre behandlere som har inngått en avtale med syketrygdkassene. En behovsrettet, garantert minsteinntekt kan gis til de som trenger det.

Organisering av sosialomsorgen

Alle trygdefond er med i Hovedsammenslutningen av østerrikske trygdeetater (*Hauptverband der Österreichischen Sozialversicherungsträger*), som tar seg av overordnede spørsmål knyttet til trygdesystemet. Organisasjonen innehar omfattende kompetanse når det gjelder å koordinere aktivitetene knyttet til trygdesystemet i Østerrike.

Fordelingen av trygdemidler utføres av 22 trygdekasser som er selvstyrte organer i henhold til det offentlige regelverket. Enkelte trygdekasser må administrere to eller tre områder. Det finnes 19 syketrygdkasser, 5 pensjonskasser og 4 ulykkesforsikringskasser.

Det føderale helsedepartementet (*Bundesministerium für Gesundheit*) har overoppsynet med syketrygds- og ulykkesforsikringsordningene. Når det gjelder sykehusbehandling er det opprettet ni delstatssyketrygdkasser som har overtatt syketrygdkassenes funksjon.

Det føderale departementet for sysselsetting, sosialomsorg og forbrukervern (*Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz*) har tilsyn med pensjonsordningen.

Arbeidsledighetstrygden forvaltes av Arbeidsmarkedstjenesten (*Arbeitsmarktservice*) under tilsyn av Det føderale departementet for sysselsetting, sosialomsorg og forbrukervern. Arbeidsmarkedstjenestens føderale kontor har det overordnede tilsynet med ni delstatskontorer og omtrent 100 regionale avdelinger.

Det føderale departementet for økonomi, familie og ungdom (*Bundesministerium für Wirtschaft, Familie und Jugend*) er etaten som forvalter familieytelser. Familieytelser (*Familienbeihilfe*) innvilges av skattekontorene (*Finanzämter*), som er direkte underlagt dette departementet.

Syketrygdfondene som er direkte underlagt dette departementet, er etatene som forvalter barnetrygden (*Kinderbetreuungsgeld*).

Ytelser ved langtidspleie innvilges i syv kategorier avhengig av behovet for hjelp og pleie. Ytelsen har til hensikt å dekke merutgifter relatert til pleie. Forbundsstaten og delstatene har dessuten besluttet å innføre en omfattende pleieordning basert på kontantytelser og naturalytelser. Det er den ansvarlige pensjons- eller ulykkesforsikringskasse som utbetaler pleieytelsen til mottakerne.

Bortsett fra trygdeordningen og pleietillegget finnes det en sosialhjelpsordning som forvaltes av den regionale forvaltningsmyndighet og kommunen.

Finansiering

Som arbeidstaker er du pliktig til å betale avgifter til syke-, arbeidsledighets- og pensjonsordningen (uførhet, alder og dødsfall). Avgiftene beregnes som en prosentandel av inntekt. Vanligvis betaler du og arbeidsgiveren din halvparten av avgiften hver. Arbeidsgiveren er imidlertid ansvarlig for den faktiske innbetalingen, og trekker din del av avgiften fra lønnen din.

Du behøver ikke betale avgifter for ulykkesforsikring (betales av arbeidsgiveren alene), for familieytelser (finansieres av arbeidsgiverens innbetaling av avgifter og skatt) eller ytelser til langtidspleie (skattefinansiert). Hvis du er selvstendig næringsdrivende, er du pliktig til å betale avgifter for syketrygd, ulykkesforsikring og pensjonsforsikring.

Hvor store avgifter du skal betale som arbeidstaker, avhenger av bruttoinntekten din (inkludert eventuelle inntekter for måned nr. 13 og 14). Hvis du er selvstendig næringsdrivende, er avgiftene basert på den inntekten du har fra næringsaktivitet (en minimumsavgift påløper, når det er aktuelt). Et beregningstak gjelder, og dette fastsettes hvert år (for eksempel EUR 4230 per måned).

Det er i første rekke delstatene og lokalsamfunnet som er ansvarlig for finansieringen av en behovsrettet, garantert minsteinntekt.

Kapittel II: Helsetjenester

Når har du rett til helsetjenester?

Trygdemedlemsskap

Du har tilgang til helsetjenester hvis du har sykestrygdrettigheter. Det er obligatorisk for alle nedenfor å ha et trygdemedlemsskap: Alle ansatte i inntektsgivende arbeid, og praktikanter, arbeidsledige som mottar ytelser ved arbeidsløshet, personer som mottar en behovsrettet, garantert minsteinntekt, personer som mottar eller søker om pensjon, deltakere i yrkesrettet rehabilitering, personer som utfører militær- eller siviltjeneste, selvstendig næringsdrivende, eventuelle familiemedlemmer som arbeider i foretakene deres, selvstendige tjenesteytere (*freie Dienstnehmer*) og andre mindre grupper, noe som gir en tilnærmet komplett helsetjenestedeckning.

Personer som, fra én eller flere yrkesaktiviteter, har en (samlet) inntekt som ligger under marginalinntektsgrensen (*Geringfügigkeitsgrenze*) på EUR 376,26 per måned, er fritatt fra obligatorisk trygdemedlemsskap. Et særskilt, frivillig trygdemedlemsskap er tilgjengelig.

Alle som bor i Østerrike, og som ikke har obligatorisk trygdemedlemsskap, har rett til trygdemedlemsskap på frivillig basis. Personer med frivillig trygdemedlemsskap kan søke om ytelser til medisinsk behandling, men bare hvis de har vært medlem i minst seks måneder.

Familiemedlemmer

Familiemedlemmer som du forsørger, og som bor i Østerrike har rett til helsetjenester på samme måte som du har det. Familiemedlemmer du forsørger vil vanligvis være barn opp til 18 år, eller til 27 år hvis de fremdeles er under utdanning eller i yrkesrettet opplæring.

Din ektefelle har også trygdemedlemsskap som familiemedlem. Denne medforsikringen er bare gratis dersom han/hun oppfostrer barn eller har oppfostret dem over en periode på minst fire år; hvis han/hun drar nytte av et tilskudd til langtidspleie i minimum kategori 3; eller hvis han/hun yter langtidspleie til en person med trygdemedlemsskap (kategori 3). I alle andre tilfeller må det betales inn en tilleggsavgift (3,4 % av bruttolønnen din).

Tilleggsvilkår gjelder for en samboende (ikke gift) partner (også for en partner av samme kjønn). Det skal ikke være noe slektskap til personen som omfattes av trygdeordningen, en felles husholdning skal ha eksistert i minst 10 måneder, og husarbeidet skal utføres uten godtgjørelse.

Hva dekkes?

Forebyggende undersøkelser

Du og de du forsørger, har rett til forebyggende medisinske undersøkelser for å oppdage sykdommer på et tidlig stadium. Det finnes spesialprogrammer for ungdommer opp til 19 år, samt årlige undersøkelser for å oppdage kreft, diabetes og

hjerter- og karsykdommer på et tidlig stadium. Spa-behandlinger og rehabiliteringstiltak for å hindre at helsetilstanden forverrer seg, dekkes også av syketrygden.

Helsetjenester

Du og familiemedlemmene du forsørger, har rett til å få behandling av allmennpraktiserende leger, spesialister og tannleger. Du kan også ha rett til å få medisiner og medisinsk utstyr, hvis dette er medisinsk indisert.

Også hjemmesykepleie ytes og betales for av syketrygdkassen. Det dekker visse typer medisinsk behandling som gis av offentlig godkjente sykepleiere (f.eks. administrasjon av injeksjoner, spesialernæring, sårstell osv.).

Hvis sykdommen er av en slik natur at det er nødvendig, har du rett til behandling på sykehus (uten tidsbegrensning) i henhold til standard priskategori.

Hvordan får du tilgang til helsetjenester?

Helsetjenester

Du må vise e-kortet til legen før behandlingen starter. Dette er det nasjonale helsetrygdkortet som bekrefter at du har tilgang til ytelser fra syketrygden i Østerrike. Det utstedes automatisk til alle personer som omfattes av trygdeordningene, samt dem de forsørger. Det påløper en avgift på EUR 10 per år for kortet (barn, pensjonister og nødstilte er fritatt). I en nødssituasjon behandler legen deg selv om du ikke har e-kortet med deg. Da må du oppgi opplysninger om hvilken syketrygdkasse du er medlem i, og vise e-kortet etter behandlingen.

Helsetjenester ytes av leger eller tannleger som har kontrakt med syketrygdkassen (*Vertragsärzte*). Dette gjelder mesteparten av legene. Du kan velge mellom dem i begynnelsen av behandlingen, i begynnelsen av et kvartal eller i begynnelsen av en måned. Du kan få en liste fra syketrygdkassen.

Du kan også oppsøke leger som ikke har noen avtale med syketrygdkassen. Da vil du få refundert inntil 80 % av beløpet som syketrygdkassen hadde betalt ut hvis du hadde blitt behandlet av en lege som har avtale.

Hvis legen din finner det nødvendig å henvise deg til en spesialist, en klinikk eller en lignende institusjon, vil han eller hun gi deg en henvisning (*Überweisungsschein*).

Legemidler og medisinske hjelpemidler

Legemidler foreskrives av en lege med avtale, og kan hentes på et hvilket som helst apotek. Du må vanligvis betale et gebyr på EUR 5,15 for hvert legemiddel som foreskrives. Det er ikke krav om egenandel ved visse infeksjonssykdommer eller for nødstilte (utilstrekkelige ressurser). I tillegg er den totale egenandelen for en person i løpet av et år begrenset i henhold til vedkommendes inntekt. Syketrygdkassen dekker vanligvis utgiftene til proteser, eller de dekker kostnader opp til et gitt tak.

Tannlegebehandling

Utgiftene til forebyggende og kirurgisk tannlegebehandling, ortodontisk behandling og nødvendige tannproteser dekkes av syketrygdkassen. Utgiftene til ortodontisk

behandling og tannproteser dekkes ikke fullt ut, slik at det ofte påløper betydelige utgifter for pasienten.

Hjemmesykepleie

Hjemmesykepleie gis etter legens vurdering.

Sykehusbehandling

Sykehusbehandling gis av nærmeste sykehus. Når det gjelder personer som arbeidstakeren forsørger, må det betales en egenandel på 10 % av sykehusavgiften for de første fire ukene. Som den som omfattes av trygdeordningen behøver du bare betale en liten avgift per dag til sykehuset (ikke for mer enn 28 kalenderdager per år). Fra begynnelsen av den femte uken er pleie i sykehus gratis for deg og de du forsørger.

I enkelte tilfeller kan reiseutgifter du pådrar deg for å få tilgang til helsetjenester, bli refundert helt eller delvis av syketrygdkassen.

Kapittel III: Kontantytelser ved sykdom

Når har du rett til kontantytelser ved sykdom?

Hvis du er arbeidstaker i inntektsgivende arbeid, arbeidsledig og mottar ytelser ved arbeidsløshet eller deltar i yrkesrettet rehabilitering, og du ikke kan arbeide på grunn av sykdom, har du rett til kontantytelser ved sykdom (*Krankengeld*).

Kontantytelser ved sykdom blir ikke utbetalt når du fortsatt mottar lønn i henhold til arbeidsrettslig lovgivning. Det kan utbetales full lønn i seks til tolv uker, i henhold til hvor lenge tjenesten ytes. Etter denne perioden blir det utbetalt halv lønn i ytterligere fire uker, og deretter kan halvparten av kontantytelsen ved sykdom utbetales.

Trygdemedlemsskap er ikke obligatorisk for personer hvis samlede inntekt er under marginalinntektsgrensen (*Geringfügigkeitsgrenze*) på EUR 376,26 per måned. Vedkommende har heller ikke rett til kontantytelser ved sykdom. Hvis dette er tilfelle, er det mulig å gå inn i et særskilt, frivillig trygdemedlemsskap.

Hva dekkes?

Det er en venteperiode på tre dager etter at arbeidsuførhet er konstatert. Kontantytelser ved sykdom betales vanligvis fra fjerde sykedag. Hvis du ikke melder fra om arbeidsuførheten før det har gått én uke, utbetales det kontantytelser ved sykdom kun den datoen det ble meldt fra om dette.

Daglige kontantytelser ved sykdom beregnes på bakgrunn av din samlede inntekt i senere tid (med et tak på EUR 4 230 per måned). Ytelsene utgjør 50 % av inntekten (frem til dag 42), og øker til 60 % (fra dag 43). Hvis syketrygdkassens vedtekter legger til rette for det, kan ytelsen i tillegg økes med en gitt prosentandel hvis du har en ektefelle og/eller andre familiemedlemmer som du forsørger. Økningen i ytelser kan ikke overstige 75 % av inntekten.

Når det gjelder personer med en samlet inntekt som ligger under grensen for obligatorisk trygdemedlemsskap, som har frivillig trygdemedlemsskap, er kontantytelser ved sykdom satt til EUR 135,14.

Du kan i prinsippet motta kontantytelser ved sykdom i opp til 52 uker (ett år); bestemmelsene for syketrygdkassen gjør at denne perioden kan forlenges til maksimalt 78 uker (ett og et halvt år).

Hvordan får du tilgang til kontantytelser ved sykdom?

For at du skal ha rett til kontantytelser ved sykdom, må legen din bekrefte at du er arbeidsufør.

Kapittel IV: Ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon

Når har du rett til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon?

Kvinner med trygdemedlemsskap (i en syketrygdkasse) og kvinnelige familiemedlemmer til personer med trygdemedlemsskap, har rett til naturalytelser, det vil si sykehusbehandling rett før, under og etter fødselen.

Kvinner i inntektsgivende arbeid og de som mottar ytelser ved arbeidsløshet eller deltar i yrkesrettet rehabilitering har rett til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon (*Wochengeld*) i den perioden de ikke har lov til å arbeide (åtte uker før og åtte uker etter fødselen). Kvinner har ikke rett til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon mens de fremdeles mottar lønn fra arbeidsgiver.

Hva dekkes?

Naturalytelser

Alle kvinner som har rett til helsetjenester fra syketrygdkassen, har også rett til ytelser til medisinsk behandling i svangerskapet, så vel som under og etter nedkomsten. Ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon omfatter følgende:

- konsultasjoner hos lege og bistand fra jordmor i løpet svangerskapet, og under og etter fødselen
- ytelse av legemidler og utstyr
- pleie på sykehus eller fødeklinikk i maksimalt 10 dager (eller lenger hvis det oppstår komplikasjoner under svangerskapet eller fødselen). Pleien kan også utføres av godkjente barnepleiere.

Østerrike tilbyr også refusjon av 70 % av kostnadene til *prøverørsbehandling*. Vilkårene for denne rettigheten er hjemlet i egen lovgivning.

Ytelser og permisjon ved svangerskap/fødsel/adopsjon

Ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon beregnes på bakgrunn av gjennomsnittlig nettoinntekt i løpet av de 13 foregående ukene (tre måneder).

Hvis arbeidsgiver ikke fortsetter å betale lønn, gis det ytelser til svangerskap/fødsel/adopsjon i åtte uker før og etter nedkomsten. Dette kan forlenges til 12 uker ved for tidlig fødsel, flerbarnsfødsel eller keisersnitt.

Kvinner som er selvstendig næringsdrivende har rett til en fast ytelse over samme tidsrom. Når det gjelder personer med frivillig trygdemedlemsskap og en samlet inntekt på under grensen for obligatorisk trygdemedlemsskap, beløper ytelsen seg til EUR 8,22 per dag.

Hvordan får du tilgang til ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon?

Gravide kvinner må umiddelbart avtale legetime for å skaffe seg et barselkort (*Mutter-Kind-Pass*), som inneholder informasjon om undersøkelser som må utføres før og etter fødselen. Dette kortet er en bekreftelse på undersøkelsene som legen har gjort knyttet til graviditeten og barnets helse. For å ha fulle rettigheter (når barnet blir 10, 13, 17 eller 25 måneder – i henhold til modellen som er valgt), må alle undersøkelsene som er angitt på barselkortet, være utført. De medisinske sertifikatene på barselkortet må sendes til syketrygdkassen.

Krav om ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon må rettes til angjeldende syketrygdkasse.

Kapittel V: Ytelser ved uførhet

Når har du rett til ytelser ved uførhet?

Personer med trygdemedlemskap

Uføretrygd er obligatorisk for alle arbeidstakere som er i inntektsgivende arbeid, og praktikanter, familiemedlemmer som arbeider i foretaket til en selvstendig næringsdrivende, samt de som ikke har en formell arbeidsavtale, men som i all hovedsak arbeider som en vanlig ansatt (*freie Dienstnehmer*).

Trygdemedlemskap er ikke obligatorisk for personer hvis inntekt er under marginalinntektsgrensen (*Geringfügigkeitsgrenze*) på EUR 376,26 per måned. For personer som har mer enn én jobb, blir inntektene slått sammen.

Alle som er bosatt i Østerrike, er over 15 år og ikke er underlagt obligatorisk trygdemedlemskap, kan delta i pensjonsordningen på frivillig basis. Hvis du ikke lenger er underlagt obligatorisk trygdemedlemskap, kan du velge å fortsette å være medlem i trygdeordningen på frivillig basis, uansett hvor du bor.

Uførhetsgrad

I Østerrike er det ikke noe som heter delvis arbeidsufør; en person er enten i stand til eller ikke i stand til å arbeide. Fagarbeidere beskyttes av en "yrkesvern"-ordning, dvs. at det blir tatt hensyn til om de faktisk fortsatt kan fungere i sitt aktuelle yrke (*Berufsschutz*). Ufaglærte og selvstendig næringsdrivende kan derimot bli satt til å utøve et hvilket som helst yrke på arbeidsmarkedet. På visse vilkår blir alle personer med trygdemedlemskap beskyttet av særskilte verneordninger inntil de fyller 57 år, dvs. at det blir tatt hensyn til om de fremdeles kan fungere i samme yrke som det de her hatt tidligere (*Tätigkeitsschutz*).

Arbeidsuførhet i ordinær stilling (*Berufsunfähigkeit*) forekommer hos funksjonærer og lønnsinntakere som hovedsakelig arbeider i yrker som de er utdannet eller kvalifisert for, når en helserelatert reduksjon i arbeidskapasiteten fører til at gjenværende arbeidskapasitet er mindre enn halvparten av det en frisk person i samme yrke har. For selvstendig næringsdrivende må det legges frem bevis på helserelatert, permanent uførhet i forhold til å delta i regelmessig inntektsbringende aktivitet.

Med fullstendig arbeidsuførhet (*Erwerbsunfähigkeit*) menes at en arbeider på grunn av sin fysiske eller psykiske tilstand ikke lenger er i stand til å utføre et arbeid, hvor vedkommende tjener minst halvparten av det en frisk person hadde kunnet tjene ved å utføre det samme arbeidet.

Uførhet (*Invalidität*) forekommer når personer med trygdemedlemskap som har fylt 57 år eller mer, som følge av sykdom eller annen svakhet eller som følge av deres dårlige fysiske eller mentale helsetilstand, ikke er i stand til å utføre det arbeidet som de har hatt i minst 120 sammenhengende måneder i løpet av de siste 180 kalendermånedene forut for berettigelsesdato. Eventuelle rimelige endringer av arbeidet skal tas i betraktning.

Det dreier seg om varig uførhet (*Originäre Invalidität*) når en person i prinsippet var ute av stand til å arbeide som følge av sterkt svekket helse på det tidspunkt da

vedkommende tok steget ut på arbeidsmarkedet, men likevel har betalt inn trygdeavgift i minst 10 år.

Hva dekkes?

Ytelser ved uførhet

For å ha rett til ytelser ved uførhet (*Invaliditätsrente*) må man ha hatt trygdemedlemskap over en bestemt periode, dvs. minst 60 måneder med trygdemedlemskap i løpet av de siste 120 kalendermånedene. Etter at man har fylt 50, øker opptjeningsperioden for hver måned med én måned og referanseperioden med 2 måneder, til maksimalt 180 måneder med trygdemedlemskap i løpet av de siste 360 kalendermånedene. Ved 180 måneder med innbetalt avgift eller 300 måneder med trygdedekning kreves ingen referanseperiode.

Det kreves ingen opptjeningsperiode hvis uførheten er et resultat av en [arbeidsulykke eller en yrkessykdom](#) eller, hvis uførheten inntreffer før en person fyller 27 år, hvis vedkommende har hatt trygdemedlemskap i minst seks måneder.

Siden 2005 har enkelte perioder blitt anerkjent som trygdemedlemskapsperioder hvor avgiftene betales med offentlige midler. Dette gjelder følgende: perioder med omsorg for barn (*Kindererziehungszeiten*) i maksimalt fire år per barn (5 år ved flerbarnsfødsler), perioder med militær- eller krigstjeneste og lignende perioder (f.eks. siviltjeneste), perioder med svangerskapspermisjon når det mottas ytelser ved svangerskap/fødsel/adopsjon (*Wochengeld*), og perioder når det mottas ytelser ved arbeidsløshet (*Arbeitslosengeld*) eller kontantytelser ved sykdom (*Krankengeld*).

Når det gjelder perioder med trygdemedlemskap før 2005, blir de ovennevnte periodene kreditert som ikke-avgiftsbaserte likestilte perioder. Det samme gjelder for personer som allerede hadde fylt 50 ved inngangen 2005.

Uførepensjonens størrelse beregnes ut fra hvor gammel søkeren er, og hvor lenge vedkommende har hatt trygdemedlemskap. For personer som var under 50 år ved inngangen til 2005, og for medlemskapsperioder etter januar 2005, er det innført en ordning med faste pensjonsytelser basert på løpende finansiering ("pay-as-you-go").

Etter denne ordningen beregnes ytelsene på grunnlag av en årlig fastsettelse av de opptjente rettighetene. Beregningsgrunnlaget er den gjennomsnittlige inntekten i kalenderåret opp til et angitt maksimumsbeløp. For hvert kalenderår settes 1,78 % av dette beløpet inn på pensjonskontoen.

Det kan eventuelt fastsettes krediterte medlemskapsmåneder inntil fylte 60 år. Pensjonens størrelse beregnes ved å legge sammen medlemskapsmånedene og de krediterte månedene.

Ved førtidspensjonering reduseres ytelsen med 4,2 % per år, men ikke mer enn maksimalt 15 %.

For personer som ikke hadde fylt 50 ved inngangen til 2005, men som allerede hadde betalt inn trygdeavgifter for en gitt periode, kommer både gammel og ny lovgivning til anvendelse. Pensjonen beregnes ved hjelp av parallell beregning etter *pro rata temporis*-metoden. Delpensjoner beregnes ut fra den nye og, i gitte tilfeller, den gamle lovgivningen. Uførepensjon svarer til summen av alle delpensjoner.

Forskriftene som gjaldt ved utgangen av 2004, gjelder fortsatt for personer som hadde fylt 50 år ved inngangen til 2005. Pensjonen beregnes ut fra gjennomsnittlig inntekt i de 24 medlemskapsårene hvor inntekten var høyest. Denne perioden forlenges gradvis til 40 år frem til 2028. Fra begynnelsen av 2004 kan pensjonene ikke være mer enn 5 % lavere enn tilsvarende pensjon ved utgangen av 2003. Denne prosentandelen skal økes gradvis til 10 % i perioden innen 2024. Det utbetales uførepensjon 14 ganger per år. Særskilte ordninger kan gjelde for gruvearbeidere.

Tillegg

Hvis den månedlige pensjonen sammen med annen inntekt (herunder inntekten til ektefeller som bor under samme tak) ligger under et bestemt nivå, utbetales det en tilleggssytelse (*Ausgleichszulage*). Tillegget svarer til nivået på forskjellen mellom den faktiske inntekten og inntektsgrensen. Både tillegget og uførepensjonen kan økes hvis mottakeren har forsørgeransvar for barn. Det kan dessuten ytes langtidspleie.

Rehabiliteringstiltak

Trygdeetaten kan iverksette en rekke medisinske, yrkesmessige eller sosiale rehabiliteringstiltak for å gjenopprette arbeidsevnen din og gjøre det mulig for deg å finne en passende stilling i yrkes- og samfunnslivet. Rehabilitering bør foretrekkes fremfor uførepensjon.

Hvordan får du tilgang til ytelser ved uførhet?

Vær oppmerksom på at ytelser kun blir utbetalt på grunnlag av en søknad. Du skal helst sende inn det relevante søknadsskjemaet til angjeldende trygdekasse (de kan imidlertid også sendes til andre trygdekasser eller lokale myndigheter). Alle søknader vil imidlertid bli behandlet.

Uførepensjon utbetales fra den første dagen i måneden etter at uførheten inntreffer eller etter søknadstidspunktet.

Uførepensjon innvilges for en periode på inntil 24 måneder. Den kan forlenges med inntil 24 måneder etter legens anbefaling. Hvis mottakeren på grunn av sin fysiske eller psykiske tilstand vurderes som varig arbeidsufør, innvilges uførepensjon på ubestemt tid.

Når du har nådd pensjonsalder, svarer uførepensjonen til alderspensjonen. Du kan også søke om å få uførepensjonen omgjort til en alderspensjon.

Kapittel VI: Alderspensjon og -ytelser

Når har du rett til aldersytelser?

Du har rett til aldersytelser hvis du er medlem i en pensjonskasse (omtalt ovenfor under [ytelser ved uførhet](#)).

Det kreves dessuten en viss opptjeningstid:

- Personer med trygdemedlemsskap, som ikke hadde fylt 50 år og ikke hadde noen medlemskapsperiode ved inngangen til 2005, må tjene opp 180 måneder med trygdemedlemsskap, herav minst 84 i forbindelse med yrkesaktivitet (f.eks. ansettelse).
- Personer som hadde fylt 50 år før 2005, må ha opptjent 180 måneder med trygdemedlemsskap i løpet av de siste 360 kalendermånedene eller 180 måneder med innbetalt avgift eller 300 måneder med trygdedekning uten noen referanseperiode.
- Personer som ikke hadde fylt 50 år før 1. januar 2005, men hadde opptjent minst én måneds trygdemedlemsskap, blir underlagt den gunstigste ordningen.

Hva dekkes?

Vanlig alderspensjon

Man kan få innvilget alderspensjon (*Altersrente*) når man fyller 60 år (kvinner) eller 65 år (menn). Aldersgrensen for kvinner vil mellom 2024 og 2033 heves gradvis til aldersgrensen for menn (dvs. til 65 år).

Førtidspensjon

Menn og kvinner kan søke om førtidspensjon (*Vorgezogene Rente*) når de er 62 år. Personer med et fysisk krevende arbeid kan få innvilget førtidspensjon når de fyller 60 år, forutsatt at de har hatt denne typen arbeide i minst 10 av de siste 20 årene, og at de har hatt trygdemedlemsskap i til sammen 45 trygdeår.

Det er samtidig innført en viss overgangsperiode. For personer som var fylt 50 år før 2005, og for yngre personer som allerede hadde opptjent minst én måneds trygdemedlemsskap før 2005, gjelder det dessuten særskilte aldersvilkår. Følgelig kreves det 772 levemåneder for menn og 712 levemåneder for kvinner. Aldersgrensene heves gradvis mellom 2004 og 2014 (denne formen for førtidspensjon avvikles).

Det kan dessuten innvilges førtidspensjon til personer som er født innenfor et bestemt tidsrom og har hatt et svært langt arbeidsliv, og personer som har arbeidet under svært vanskelige forhold.

Førtidspensjonen faller bort hvis man begynner å arbeide igjen.

Pensjonens størrelse

Alderspensjonens størrelse beregnes ut fra hvor gammel søkeren er, og hvor lenge vedkommende har hatt trygdemedlemskap. For personer som var under 50 ved inngangen til 2005, og for medlemskapsperioder etter januar 2005, er det innført en ordning med faste pensjonsytelser basert på løpende finansiering ("pay-as-you-go").

Etter denne ordningen beregnes ytelsene på grunnlag av en årlig fastsettelse av de opptjente rettighetene. Beregningsgrunnlaget er den gjennomsnittlige inntekten i kalenderåret opp til et angitt maksimumsbeløp. For hvert kalenderår settes 1,78 % av dette beløpet inn på pensjonskontoen.

Ved førtidspensjonering reduseres ytelsen med 4,2 % per år (maks. 2,1 % for personer som har hatt et krevende arbeid, avhengig av totalt antall arbeids måneder i denne typen arbeid), men ikke mer enn maksimalt 15 %. Hvis avgangen utsettes, økes ytelsen med 4,2 % per kalenderår, til maks 12,6 %.

For personer som ikke hadde fylt 50 ved inngangen til 2005, men som allerede hadde betalt inn trygdeavgifter for en gitt periode, kommer både gammel og ny lovgivning til anvendelse. Pensjonen beregnes ved hjelp av parallell beregning etter *pro rata temporis*-metoden. Delpensjoner beregnes ut fra den nye og, i gitte tilfeller, den gamle lovgivningen. Uførepensjon svarer til summen av alle delpensjoner.

Forskriftene som gjaldt ved utgangen av 2004, gjelder fortsatt for personer som hadde fylt 50 år ved inngangen til 2005. Pensjonen beregnes ut fra gjennomsnittlig inntekt i de 24 medlemskapsårene hvor inntekten var høyest. Denne perioden forlenges gradvis til 40 år frem til 2028. På grunnlag av dette beregnes det 1,78 % for hvert år. Pensjonen kan økes og reduseres som beskrevet ovenfor. Den samlede pensjonen må likevel ikke overstige 91,76 % av beregningsgrunnlaget.

Fra begynnelsen av 2004 må pensjonene ikke være mer enn 5 % lavere enn tilsvarende pensjon ved utgangen av 2003. Denne prosentandelen økes gradvis til 10 % innen 2024.

Det utbetales alderspensjon 14 ganger per år. Særskilte ordninger kan gjelde for gruvearbeidere.

Tillegg

Hvis den månedlige pensjonen sammen med annen inntekt (herunder inntekten til ektefeller som bor under samme tak) ligger under et bestemt nivå, utbetales det en tilleggsytelse (*Ausgleichszulage*). Tillegget svarer til nivået på forskjellen mellom den faktiske inntekten og inntektsgrensen. Dette tillegget kan økes hvis mottakeren har forsørgeransvar for barn. Det kan dessuten ytes langtidspleie.

Hvordan får du tilgang til aldersytelser?

Ytelser blir kun utbetalt på bakgrunn av en søknad. Du skal helst sende inn det relevante søknadsskjemaet til angjeldende pensjonskasse (de kan imidlertid også sendes til andre trygdekasser eller lokale myndigheter). Alle søknader vil imidlertid bli behandlet.

Kapittel VII: Etterlatteytelser

Når har du rett til etterlatteytelser?

Du kan ha rett til etterlatteytelser (*Hinterbliebenenpensionen*) hvis du er medlem i en pensjonskasse og har tilbakelagt en viss opptjeningsperiode. Opptjeningsperioden tilsvarer den som gjelder for [ytelser ved uførhet](#).

Hva dekkes?

Enke- og enkemannspensjon

Hvis den gjenlevende ektefellen (eller tidligere ektefelle som det foreligger forsørgeransvar for) etter en avdød person som omfattes av trygdeordningen, er fylt 35 år eller har et barn født i ekteskapet, kan vedkommende søke om enke- eller enkemannspensjon (*Witwenpension* eller *Witwerpension*).

Ektefellen har rett til en pensjon på mellom 0 og 60 % (avhengig av vedkommendes øvrige inntekter) av pensjonen som avdøde fikk eller ville ha fått utbetalt (vilkårene er beskrevet ovenfor i tilknytning til [uføre- og alderspensjoner](#)).

Dersom den gjenlevende ektefelles samlede etterlattepensjon og egeninntekt ikke overstiger en viss grense (EUR 1762,98 per måned), blir det utbetalt et tilleggsbeløp på inntil 60 % av avdødes pensjon. Tilleggspensjon eller pleietillegg kan også innvilges i tillegg til denne pensjonen.

Barnepensjon

Barnepensjon (*Waisenpension*) utbetales til barnet fyller 18 år, eller til det fyller 27 år hvis det er under utdanning. Det er ingen aldersgrense for barn med funksjonshemninger.

Hvis en av foreldrene fremdeles er i live, utgjør barnepensjonen 40 %, og hvis begge foreldrene er døde, utgjør den 60 % av pensjonen som avdøde fikk eller ville ha fått utbetalt (vilkårene er beskrevet ovenfor i tilknytning til [uføre- og alderspensjoner](#)).

Veiledende pensjonstillegg for barnepensjon avhenger av barnets alder. Det kan også søkes om pleietillegg i tilknytning til barnepensjonen.

Utgifter til gravferd

Det kan utbetales gravferdshjelp (*Zuschuss zu den Bestattungskosten*) hvis det er behov for det. Gravferdshjelpen er på maks. EUR 436,04. Den innvilges i henhold til trygdekassenes vedtekter (og utbetales kun i enkelte tilfeller).

Hvordan får du tilgang til etterlatteytelser?

Ytelser blir kun utbetalt på bakgrunn av en søknad. Det relevante søknadsskjemaet skal sendes inn til angjeldende trygdekasse.

Søknad om gravferdshjelp rettes til sykestrygd-kassen (hvis trygdekassen tilbyr denne typen ytelser).

Kapittel VIII: Ytelser ved arbeidsulykker og yrkessykdommer

Når har du rett til ytelser ved arbeidsulykker og yrkessykdommer?

Du er dekket av ulykkesforsikringen når du utfører arbeidet ditt, og på vei til og fra jobb. Dekningen omfatter forebygging av ulykker og ytelser hvis du kommer til skade.

Alle som er ansatt i et arbeids- eller lærlingeforhold, samt størstedelen av de selvstendig næringsdrivende (og medlemmer av deres familie som arbeider i virksomheten), omfattes av den obligatoriske ulykkesforsikringen. Forsikringen dekker også elever i vanlig skole og studenter.

Godkjente yrkessykdommer er oppført i en liste, og en sykdom som ikke står på denne listen, kan i konkrete tilfeller også anerkjennes som yrkessykdom.

Hva dekkes?

Arbeidsgivere er forpliktet til å iverksette forebyggende tiltak. Det vil si at de skal innrette og vedlikeholde arbeidsplassene på en slik måte at arbeidstakerne beskyttes mot arbeidsulykker og yrkessykdommer.

Helsetjenester og kortsiktige kontantytelser

Hvis det inntreffer en ulykke eller en yrkessykdom, kan det gis førstehjelp og påfølgende legebehandling. Dette omfatter legebehandling, legemidler og medisinsk utstyr (f.eks. proteser), og behandling på et sykehus eller en spesialklinikk. I prinsippet dekker sykestrygd-kassen helsetjenester som ytes i de første fire ukene, men gjennom ulykkesforsikringskassen kan det gis ytelser uansett når den finner sted. Den som omfattes av trygdeordningen, skal som regel ikke betale noen egenandel. Det innkreves imidlertid et mindre gebyr for sykehusbehandling, lege- eller tannlegebehandling og legemidler.

Kontantytelsene som gis ved arbeidsuførhet som følge av sykdom (fortsatt utbetaling av lønn, eller kontantytelser ved sykdom), utbetales først. Hvis ytelser ved uførhet ville ha vært høyere, utbetales differansen. Ved behandling på et sykehus eller en spesialklinikk har du avhengig av familiesituasjonen krav på enten familieytelser (*Familiengeld*) eller dagpenger (*Taggeld*). I slike tilfeller blir det ikke utbetalt ytelser ved uførhet.

Rehabilitering

Ved siden av medisinske rehabiliteringstiltak finnes det yrkesrettede og sosiale rehabiliteringstiltak rettet mot ofre for arbeidsulykker og yrkessykdommer.

Den sosiale rehabiliteringen kan for eksempel være en bevilgning som skal finansiere en tilrettelegging av boligen.

En yrkesrettet rehabilitering omfatter bl.a. tiltak for å hjelpe de det gjelder å holde på eller finne en jobb, skaffe seg videreutdanning og få omskolering. Under utdanningen utbetales det en overgangsstønning (*Übergangsgeld*).

Uførepensjon

Etter en periode med arbeidsuførhet (senest ved utløpet av uke 27) blir det utbetalt en uførepensjon (*Unfallrente*) hvis ervervsevnen din er nedsatt med minst 20 % (50 % for skoleelever og studenter). Nedsettelsen av ervervsevnen må strekke seg over mer enn tre måneder og være forårsaket av den angjeldende arbeidsulykken eller yrkessykdommen.

Ved fullstendig (100 %) tap av ervervsevne kan du få utbetalt to tredjedeler av beregningsgrunnlaget hver måned (dvs. gjennomsnittet av den forsikrede inntekten foregående år). Ved en mindre nedsettelse av ervervsevnen reduseres ytelsen forholdsmessig.

Pensjonen utbetales 14 ganger per år (én gang i måneden pluss ekstra utbetaling i mai og oktober).

Uførepensjonen kan i enkelte tilfeller økes med et tillegg ved alvorlig uførhet på 20 % (hvis ervervsevnen er nedsatt med mindre enn 70 %) eller 50 % (hvis ervervsevnen er nedsatt med minst 70 %). For hvert barn under 18 år (27 år hvis barnet studerer eller gjennomgår yrkesrettet opplæring) innvilges et barnetillegg på 10 % av pensjonen. Disse tilleggene utbetales imidlertid bare hvis ervervsevnen er nedsatt med minst 50 %.

Hvis du har behov for pleie på grunn av en arbeidsulykke eller en yrkessykdom, kan du få innvilget et pleietillegg i tillegg til pensjonen.

Hvis arbeidsulykken eller yrkessykdommen skyldes en grov og uaktsom omgåelse av regelverket om vern av arbeidstakere, kan det i tillegg til pensjonen innvilges en engangserstatning, som er avhengig av den fysiske eller psykiske skaden som forvoldes (*Integritätsabgeltung*).

Under visse vilkår kan det bli utbetalt en engangserstatning i stedet for uførepensjon (vanligvis hvis graden av arbeidsuførhet er mindre enn 25 %).

Etterlattepensjon

Ektefellen eller den registrerte partneren til en person med trygdemedlemskap som er død som følge av en arbeidsulykke eller en yrkessykdom, har rett til etterlattepensjon fra ulykkesforsikringskassen. Under visse betingelser kan denne retten også vedvare etter at ekteskapet (partnerskapet) er oppløst.

Etterlattepensjonen utgjør 40 % av beregningsgrunnlaget for avdødes inntekt hvis ektefellen har nådd vanlig pensjonsalder, eller hvis hans/hennes ervervsevne er nedsatt med minst 50 %. Hvis dette ikke er tilfelle, utgjør pensjonen 20 % av beregningsgrunnlaget.

Barn under 18 år (eller 27 år hvis de studerer eller gjennomgår yrkesrettet opplæring, ingen aldersgrense for funksjonshemmede barn) kan få utbetalt barnepensjon. Et barn som har mistet den ene av foreldrene, får utbetalt 20 %, og et barn som har mistet begge foreldre får utbetalt 30 % av beregningsgrunnlaget for avdødes pensjon.

Økonomisk vanskeligstilte foreldre (besteforeldre) og brødre og søstre som det foreligger forsørgeransvar for, kan også innvilges pensjon (foreldre prioriteres høyest), hvis den avdøde var hovedforsørger for dem.

Mottakere kan som utgangspunkt ikke innvilges en pensjon som overstiger 80 % av beregningsgrunnlaget for den avdødes pensjon.

Utgifter til gravferd

Det ytes gravferdshjelp hvis dødsfallet skyldes en arbeidsulykke eller en yrkessykdom.

Hvordan får du tilgang til ytelser ved en arbeidsulykke eller yrkessykdom?

Hvis du blir utsatt for en arbeidsulykke, må du umiddelbart melde fra om dette til arbeidsgiveren, som har plikt til å melde inn skaden til ulykkesforsikringskassen. Arbeidsgiveren eller legen skal sende inn varsel om skade innen fem dager.

Ytelsene utbetales kun delvis etter søknad. Du må sende inn det relevante søknadsskjemaet til angjeldende trygdefond. Alle søknader vil imidlertid bli behandlet.

Ved vesentlig endringer kan uførepensjonen tas opp til ny vurdering. Etter at den har vært innvilget i to år, kan en ny vurdering normalt kun gjøres i intervaller på ett år etter forrige vurdering.

Kapittel IX: Familieytelser

Når har du rett til familieytelser?

Barnetrygd (*Familienbeihilfe*) inngår i en generell ordning som gjelder for alle som bor i Østerrike (finansieres av avgifter betalt av arbeidsgiver samt skatteinntekter).

Personer som har fast bopel eller vanligvis oppholder seg i Østerrike, har rett til barnetrygd for mindreårige barn som tilhører husstanden deres eller som de er hovedforsørger for. Det kan også utbetales barnetrygd til foreldre, besteforeldre, adoptivforeldre og fosterforeldre, samt til barnet selv, hvis visse vilkår er oppfylt.

Ytelser i forbindelse med omsorg for barn (*Kinderbetreuungsgeld, KBG*) utbetales til foreldre, adoptivforeldre og fosterforeldre. Denne ytelsen utbetales uavhengig av om foreldrene har vært i arbeid tidligere, og om de omfattes av en obligatorisk trygdeordning. Den inntektsavhengige ytelsen i forbindelse med omsorg for barn (*einkommensabhängiges Kinderbetreuungsgeld*) er forbeholdt foreldre som har vært i arbeid i seks måneder før barnet ble født eller før eventuelt arbeidsforbud.

Ytelser i forbindelse med omsorg for barn gis som delvis kompensasjon til foreldre som passer barna sine mens de er små.

Ytelser i forbindelse med omsorg for barn utbetales kun til personer som har rett til og mottar barnetrygd. Mottakeren må i tillegg bo sammen med barnet (samme bosted). Den samlede inntekten må heller ikke overstige 60 % av siste inntekt i den perioden ytelsen blir utbetalt, med rom for tilleggsinntekter på opp til EUR 16200 i løpet av kalenderåret. Når det gjelder inntektsavhengige ytelser i forbindelse med omsorg for barn er det tillatt med en liten ekstraintekt (EUR 5800 per kalenderår). Det er bare inntekten til den av foreldrene som søker om ytelser i forbindelse med omsorg for barn, som medregnes.

Hva dekkes?

Barnetrygd

Barnetrygdens størrelse avhenger av barnets alder. Det utbetales dessuten et tillegg fra og med barn nr. to. Hvis barnet har en alvorlig funksjonshemming, kan barnetrygden økes.

Barnetrygden utgjør EUR 105,40 per måned for hvert barn. Beløpet stiger i takt med at barnet blir eldre: ved tre år (til EUR 112,70), 10 år (til EUR 130,90) og 19 år (til EUR 152,70).

1. januar 2008 ble den samlede månedlige barnetrygden økt med EUR 12,80 for to barn, EUR 47,80 for tre barn, EUR 97,80 for fire barn og EUR 50,00 for hvert barn etter dette.

For barn som har en alvorlig funksjonshemming utbetales det et tillegg på EUR 138,30 per måned. I tillegg til barnetrygden blir et skolestartbeløp (*Schulstartgeld*) på EUR 100 utbetalt i september for hvert barn mellom 6 og 15 år. Det behøves ikke separat søknad for disse.

Det utbetales vanligvis barnetrygd til barnet er voksent (18 år). Barnetrygden kan utbetales inntil barnet fyller 24 år hvis det går på teknisk fagskole for å ta en yrkesrettet utdanning eller en videreutdanning innenfor faget sitt (i særlige tilfeller fram til 25 år: gravide kvinner, kvinner med barn, vernepliktige, funksjonshemmede, personer i langtidsstudier og personer som yter frivillige samfunnstjenester). Barnetrygden utbetales uten aldersgrense til barn som aldri vil bli i stand til å tjene til livets opphold (hvis den manglende inntjeningssevnen oppstod før vedkommende fylte 21 år eller under yrkesrettet utdanning, men uansett før vedkommende fylte 25 år).

Retten til barnetrygd faller bort når et barn som har fylt 18 år, har egen inntekt som overstiger et bestemt månedlig beløp (EUR 10 000 per år).

Flerbarnstillegg

Flerbarnstillegget (*Mehrkindzuschlag*) utgjør EUR 20 per måned for det tredje og alle påfølgende barn som det mottas barnetrygd for. Vilkåret er at familiens årlige skattepliktige inntekt i kalenderåret før søknadsåret ikke overstiger EUR 55 000.

Ytelser i forbindelse med omsorg for barn

For å oppnå full utbetaling av ytelser i forbindelse med omsorg for barn i hele perioden, må de 10 (gratis) undersøkelsene på barselkortet (*Mutter-Kind-Pass*) – fem før og fem etter fødselen – være gjennomført innenfor de fastsatte frister og sendt inn til syketrygdkassen. Hvis undersøkelsene ikke gjennomføres, halveres ytelsene i forbindelse med omsorg for barn når barnet blir 10, 13, 17 eller 25 måneder gammelt – i henhold til modellen som er valgt.

Det har siden begynnelsen av 2011 vært mulig å velge mellom fem forskjellige modeller for ytelser i forbindelse med omsorg for barn (fire med fast ytelse og én med inntektsavhengig ytelse):

- EUR 14,53 per dag til og med barnets 30. levemåned (kan forlenges til og med den 36. levemåned hvis den andre forelderen mottar ytelsen),
- EUR 20,80 per dag til og med barnets 20. levemåned (kan forlenges til og med den 24. levemåned hvis den andre forelderen mottar ytelsen),
- EUR 26,60 per dag til og med barnets 15. levemåned (kan forlenges til og med den 18. levemåned hvis den andre forelderen mottar ytelsen),
- EUR 33 per dag til og med barnets 12. levemåned (kan forlenges til og med den 14. levemåned hvis den andre forelderen mottar ytelsen),
- inntektsavhengig modell (samme varighet og mulighet for forlengelse som i modell fire).

Én av de fem modellene velges i forbindelse med den første søknaden om ytelser i forbindelse med omsorg for barn. Det er ikke mulig å bytte til en annen modell, og den andre forelderen er også bundet til den valgte modellen.

Utbetalingen kan forlenges hvis den andre forelderen også mottar ytelser i forbindelse med omsorg for barn.

Foreldrene kan søke om ytelsen maks. to ganger hver for seg (de kan ikke begge motta ytelsen på samme tid). Ytelsene skal utbetales i minst to måneder.

Ytelser i forbindelse med omsorg for barn utbetales kun for det yngste barnet. Det gjelder også ved flerbarnsfødsler. Ved flerbarnsfødsler (f.eks. tvillingfødsel) utbetales det et tillegg som svarer til halvparten av ytelsen i forbindelse med omsorg for barn. Hvis den inntektsavhengige modellen er valgt, utbetales det ikke tillegg ved flerbarnsfødsler.

Hvis det mottas både ytelse ved svangerskap/fødsel/adopsjon og utenlandske ytelse av en slik størrelse at de dekker ytelse i forbindelse med omsorg for barn, vil ikke denne bli utbetalt.

Familier med lav inntekt kan få utbetalt et tillegg til den faste ytelsen i forbindelse med omsorg for barn, på EUR 6,06 per dag i maks. 12 måneder. Det utbetales ikke noe tillegg til en inntektsavhengig ytelse i forbindelse med omsorg for barn.

Foreldrefradrag

Sammen med barnetrygden utbetales det et foreldrefradrag (*Kinderabsetzbetrag*) på EUR 58,40 per barn per måned, som finansieres med skattemidler.

Hvordan får du tilgang til familieytelser?

Barnetrygd innvilges kun etter søknad, og det kan utbetales for fem år tilbake i tid. Et særskilt søknadsskjema sendes til skattevesenet (*Finanzamt*). Ytelsen utbetales av skattemyndighetene fra den første måneden det innvilges, og deretter annenhver måned.

Mottakere av barnetrygd har plikt til å informere skattevesenet innen én måned om endringer i vesentlige forhold som kan bringe retten til barnetrygd til opphør, og endringer som kan ha innvirkning på retten til stønad.

Flerbarnstillegget må det søkes særskilt om hvert år hos lokale skattemyndigheter, i forbindelse med at arbeidstakeren sender inn selvangivelsen.

Søknad om ytelse i forbindelse med omsorg for barn rettes til angjeldende syketrygdkasse. Ytelsen kan ikke utbetales i mer enn seks måneder. Mottakerne har plikt til å informere angjeldende syketrygdkasse om enhver endring i familieforhold og i opplysningene som er oppgitt i søknadsskjemaet.

Kapittel X: Arbeidsløshet

Når har du rett til ytelser ved arbeidsløshet?

Alle arbeidstakere, lærlinger og personer som deltar i yrkesrettet rehabilitering, som har en lønn som ligger over marginalinntektsgrensen (*Geringfügigkeitsgrenze*) på EUR 376,26 per måned, er omfattet av arbeidsløshetstrygden.

Man kan som utgangspunkt ikke selv velge om man vil ha trygdemedlemskap. Selvstendig næringsdrivende har imidlertid siden 1. januar 2011 kunnet slutte seg til ordningen med arbeidsløshetstrygd på frivillig basis.

Du kan ha rett til arbeidsløshetstrygd (*Arbeitslosengeld*) hvis du har vært medlem i ordningen med arbeidsløshetstrygd i minst 52 uker i løpet av de siste 24 månedene, eller i minst 26 uker i løpet av de siste 12 månedene hvis du er under 25 år.

Når du ikke lenger har rett til arbeidsløshetstrygd, kan du søke om arbeidsløshetshjelp (*Notstandshilfe*), hvis du er i en vanskelig økonomisk situasjon. Det er tilfelle hvis familiens disponible inntekt ikke er tilstrekkelig til å dekke livsnødvendige behov.

Hva dekkes?

Arbeidskontoret (*Arbeitsmarktservice*) behandler søknader og utbetaler ytelser ved arbeidsløshet. De viktigste ytelsene er arbeidsløshetstrygd og sosialhjelp ved arbeidsløshet (*Notstandshilfe*).

Arbeidskontoret informerer i tillegg om retten til ytelser, formidler ledige stillinger og støtter opplæring og videreutdanning av arbeidsløse.

Arbeidsløshetstrygd

Du har rett til arbeidsløshetstrygd hvis du er arbeidsløs, i stand til og villig til å arbeide (godta passende arbeide), står til rådighet for arbeidsformidlingen og ikke har brukt opp retten til arbeidsløshetstrygd. Du må også ha gjennomført den ovennevnte opptjeningsperioden.

Arbeidsløshetstrygd beregnes ut fra den gjennomsnittlige inntekten i løpet av siste avsluttede kalenderår opp til et gitt tak (EUR 4230 per måned). Særskilte inntekter (13. og 14. månedslønn) medregnes forholdsmessig. Grunnbeløpet utgjør 55 % av den daglige nettoinntekten, men kan variere noe (avhengig av om det utbetales familietillegg). Det er også fastsatt en laveste og en høyeste sats for dagpenger.

Hvor lenge det utbetales arbeidsløshetstrygd avhenger av hvor lenge du har hatt trygdemedlemskap og hvor gammel du er. Perioden utgjør minst 20 uker, og stiger til

- 30 uker hvis du har hatt trygdemedlemskap i tre år i løpet av en periode på fem år
- 39 uker hvis du har hatt trygdemedlemskap i seks år i løpet av de siste 10 årene, hvis du er minst 40 år, og
- 52 uker hvis du har hatt trygdemedlemskap i ni år, hvis du har vært i arbeid i ni år i løpet av en periode på 15 år og er minst 50 år

Stønadperioden kan forlenges med perioden hvor mottakeren deltar på etterutdannings-, omskolerings- eller rehabiliteringstiltak iverksatt av arbeidskontoret. Den kan forlenges med tre eller fire år hvis mottakeren deltar i arbeidstreningstiltak.

Hvis du avslår eller legger hinder i veien for et tilbud om arbeid eller yrkesrettet opplæring, vil arbeidsløshetsstrygden som straff bli inndratt, eller perioden det utbetales arbeidsløshetsstrygd vil bli forkortet med minst seks uker. Arbeidsløshetsstrygden utbetales fra den dagen du søker om den. Hvis arbeidsavtalen din blir sagt opp som følge av dine handlinger eller uten gyldig grunn, utbetales imidlertid ytelsen først etter fire uker.

Arbeidsløshetshjelp

Arbeidsløshetshjelpen utgjør 92 % (i enkelte tilfeller 95 %) av grunnbeløpet for arbeidsløshetsstrygden. Hvis du kun er berettiget til en kortvarig arbeidsløshetsytelse, kan beløpet bli redusert etter seks måneder. Arbeidsløshetsytelsen er ikke tidsbegrenset, men den utbetales for bare ett år om gangen.

Delvis arbeidsløshet

Det er mulig å få utbetalt enkelte ytelser ved delvis arbeidsløshet, herunder støtte (*Kurzarbeitsunterstützung*) til arbeidsgiveren i forbindelse med korttidsansettelse. Den arbeidsløse har ikke krav på denne formen for støtte, da den utbetales til arbeidsgiveren. Arbeidsgivere har imidlertid plikt til å utbetale en godtgjørelse til arbeidstakere innenfor bygg og anlegg, som mister inntekten sin fordi de ikke kan arbeide på grunn av vanskelige værforhold (*Schlechtwetterentschädigung*).

Det kan under enkelte omstendigheter ytes tilskudd til videreutdanning (*Weiterbildungsgeld*). Eldre arbeidstakere som har nådd en viss alder og ønsker å gå ned i stillingsprosent, kan få utbetalt et dagpengetilskudd (*Altersteilzeitgeld*).

Andre ytelser

Når du er arbeidsløs, betaler trygdeordningen inn avgiftene til sykestrygd- og pensjonskassen på dine vegne. Du er også forsikret mot enkelte typer ulykker.

Ytelser ved konkurs utbetales av selskapet Insolvenz-Ausfallgeld-Fonds-Service GmbH (IAF-Service GmbH). Denne ytelsen utbetales når en virksomhet går konkurs eller kommer under konkursbehandling, for å beskytte arbeidstakerne mot tap av inntekt og forsinkelser ved utbetaling av lønn.

Det kan utbetales familietillegg (*Familienzuschläge*) til ektefeller (partnere), barn og barnebarn.

Det kan innvilges en overgangsyttelse (*Übergangsgeld*) og en overgangsyttelse til eldre som har arbeidet i nedsatt stillingsprosent (*Übergangsgeld nach Altersteilzeit*) til vilkårene for utbetaling av alderspensjon er oppfylt. Arbeidsløse gruvearbeidere som er fylt 52 år, kan innvilges en særskilt stønad (*Sonderunterstützung*) som en del av ordningen med arbeidsløshetsstrygd.

Hvordan får du tilgang til ytelser ved arbeidsløshet?

Når du blir arbeidsløs, må du registrere deg på arbeidskontoret og søke om ytelser ved arbeidsløshet. Så lenge du får utbetalt ytelser, har du plikt til å møte opp på arbeidskontoret til avtalt tid for å drøfte jobbsøking med saksbehandleren din.

Du må umiddelbart og uoppfordret opplyse arbeidskontoret om alle endringer i dine og dine familiemedlemmers personlige forhold, hvis disse endringene kan være relevante for din rett til ytelser (f.eks. hvis du har fått jobb eller inntektssituasjonen din har endret seg).

Kapittel XI: Garantert minsteinntekt

Når har du rett til ytelser knyttet til garantert minsteinntekt?

Ordningen med en behovsrettet, garantert minsteinntekt (*bedarfsorientierte Mindestsicherung*) er en modernisert versjon av den tidligere sosialhjelpen (*Sozialhilfe*), som gjaldt frem til 2011.

Formålet med en behovsrettet, garantert minsteinntekt er å sikre en verdig tilværelse for personer som ikke selv er i stand til å betale egne eller sin families levekostnader.

Behovsrettet, garantert minsteinntekt inngår i en generell ikke-avgiftspliktig ordning, som gjelder for hele befolkningen, noe som betyr at man må være bosatt i Østerrike. Flere grupper er likestilt med østerrikske borgere, blant annet EØS-borgere, borgere fra et tredjeland med særskilt oppholdstillatelse (dette gjelder særlig «permanent opphold – EU») og anerkjente flyktninger.

Det blir i første rekke tatt hensyn til om man har egen inntekt fra arbeid eller andre ytelser, for eksempel ytelser ved arbeidsløshet og underholdningsbidrag. Barnetrygd og ytelser til pleie inngår imidlertid ikke i beregningen av inntekt. Enslige og husholdninger (familier og samboende) kan få utbetalt en behovsprøvd og behovsrettet, garantert minsteinntekt. Eventuelle eiendeler inngår også i grunnlaget for behovsprøvingen.

Hva dekkes?

Grunnbeløp og bolig

Generelt sett kan det antas at en familie har behov for hjelp når den samlede inntekten ligger under en gitt grense. En familie består av den stønadsberettigede samt familiemedlemmer, ektefeller eller samboende partnere som bor i samme husholdning, og som han eller hun forsørger.

Delstatene har fastsatt grunnbeløpene (*Mindeststandards*) med henblikk på å dekke utgifter til mat, klær, personlig hygiene, oppvarming, strøm og innbo samt til personlige behov for å kunne opprettholde sosiale relasjoner. For et par med to barn (på 5 og 10 år) ligger grunnbeløpet på minst EUR 1438,26. En 25 %-andel i bokostnader er inkludert. Behovsrettet, garantert minsteinntekt svarer til differansen mellom den stønadsberettigedes egen inntekt og grunnbeløpet, eller til hele grunnbeløpet hvis den stønadsberettigede (familie eller husstand) ikke har noen inntekt.

Behovsrettet, garantert minsteinntekt ytes så lenge behovet er til stede.

Tilleggsytelser

Du kan få utbetalt tilleggsytelser (kontanter eller naturalytelser) til dekning av utgifter som ikke omfattes av grunnbeløpet (f.eks. rimelige boutgifter og utgifter til oppvarming).

Det kan dreie seg om svært ulike ytelser, som enten består av et fast beløp eller et beløp som dekker de faktiske utgifter til en rimelig bolig. Bostøtten utbetales av delstatene i form av et tillegg til den garanterte minsteinntekten eller som en uavhengig ytelse.

Alle som ikke omfattes av syketrygdordningen og mottar behovsrettet garantert minsteinntekt, blir registrert med lovbestemt syketrygd av relevante institusjoner.

Hvordan får du tilgang til ytelser knyttet til garantert minsteinntekt?

Behovsrettet, garantert minsteinntekt gis i prinsippet som en individuell rettighet. I søknaden legges det ved dokumentasjon på din inntekt og formue, og dette sendes til sosialetaten som undersøker om vilkårene for å få innvilget stønad, er oppfylt.

Det blir med jevne mellomrom kontrollert at vilkårene fremdeles er oppfylt.

Personer som er arbeidsdyktige, må som hovedregel være villige til å utføre et rimelig arbeid. De kan eventuelt bli sendt til arbeidsformidlingen for å registrere seg som jobbsøkere. Personer som har nådd en viss alder (menn over 65 år og kvinner over 60 år), har forpliktelser knyttet til pleie eller er i gang med en yrkesrettet utdanning (ikke studier), er unntatt fra disse reglene. I slike tilfeller behøver ikke mottakere av behovsrettet, garantert minsteinntekt å arbeide eller søke etter arbeid.

Kapittel XII: Langtidspleie

Når har du rett til langtidspleie?

Hvis du bor i Østerrike og er avhengig av pleie som ytes av en annen person, kan du ha rett til kontant- og naturalytelser ved langtidspleie, uansett hvor gammel du er.

Du behøver ikke ha hatt trygdemedlemskap i en bestemt periode for å ha rett til kontantytelser. Ytelser til langtidspleie (*Pflegegeld*) er imidlertid forbeholdt personer som krever pleie i mer enn 50 timer i uken (i gjennomsnitt), og som forventes å ha behov for pleie i minst seks måneder.

Hvis du flytter fra én delstat til en annen, kan det bli stilt krav om at du har hatt permanent opphold der i en viss periode før du har rett til naturalytelser (f.eks. omsorgstjenester i institusjon).

Hva dekkes?

Naturalytelser

Naturalytelser kan omfatte hjemmepleie og ambulerende pleie (f.eks. besøkstjeneste, hjemmehjelp, døgngleie, utvidet pleie, utkjøring av måltider, familiestøtte, hjemmesykepleie og psykososiale tjenester), dagtilbud (f.eks. på dagsentre) og døgntilbud (f.eks. på en omsorgsinstitusjon eller i en omsorgsbolig). Det blir vanligvis tatt hensyn til sosiale forhold når det gjelder naturalytelser som leveres av profesjonelle leverandører.

Personer som har behov for pleie, og deres pårørende, kan dessuten få rådgivning og informasjon. Det tilbys blant annet telefonrådgivning om langtidspleie, juridisk rådgivning for funksjonshemmede, støttegrupper og selvhjelpsgrupper.

Naturalytelser leveres vanligvis i den perioden som er fastsatt i kontrakten.

Kontantytelser

Ytelsen ved langtidspleie (*Pflegegeld*) er en fast ytelse som ikke er avhengig av mottakerens inntekt eller formue. Hensikten er å dekke utgifter til langtidspleie og sikre at pleietrengende personer så langt det er mulig får nødvendig pleie og støtte. Formålet er også å bedre muligheten til å føre et selvstendig liv. Personer som har en fysisk, mental eller psykisk funksjonshemming eller en svekket sans, kan innvilges ytelser til langtidspleie.

Det er syv pleiekategorier, fra kategori 1 (pleie i 60–85 timer per måned) til kategori 7 (pleie i mer enn 180 timer, hvor vedkommende ikke er i stand til å kontrollere arm- og benbevegelser eller har en tilsvarende funksjonshemming).

Pleieytelsens størrelse avhenger av pleiekategorien. Den utgjør for eksempel EUR 154,20 per måned for kategori 1 og EUR 1655,80 per måned for kategori 7.

Hvis stønadsmottakeren bor på institusjon, overføres inntil 80 % av ytelsen til langtidspleie direkte til denne institusjonen. Stønadsmottakeren får selv utbetalt en månedlig ytelse på EUR 44,30.

Ytelser til langtidspleie utbetales så lenge stønadsmottakeren har behov for pleie.

Hvordan får du tilgang til langtidspleie?

Naturalytelser leveres av offentlige og private leverandører (på grunnlag av en kontrakt).

Den medisinske vurderingen av pleiebehovet foretas i samsvar med forskriftene fra det aktuelle forbundsdepartementet. Det legges vekt på stønadsmottakerens evne til å klare daglige gjøremål, dvs. kle på og av seg, ta hånd om personlig hygiene, lage mat, gå på toalettet og ta medisinen sin. Pleiebehovet kan revurderes hvis stønadsmottakeren selv ber om det, eller det anses som nødvendig.

Ytelser ved langtidspleie utbetales direkte til den pleietrengende, og kan brukes til å finansiere pleien etter vedkommendes skjønn. Det er vanligvis ikke mulig å velge mellom kontantytelser og naturalytelser. Hvis ytelsen blir brukt på gal måte, kan det i stedet leveres naturalytelser.

Du kan bare velge å motta naturalytelser i stedet for kontantytelser hvis ytelsen til langtidspleie utbetales av delstaten. Vilkåret er at det vil være mer hensiktsmessig å innvilge naturalytelser enn kontantytelser.

Vedlegg : Nyttige adresser og nettsteder

Mer detaljert informasjon om vilkår og individuelle trygdeytelser i Østerrike kan fås fra de offentlige etatene som forvalter sosialomsorgen.

Når det gjelder trygdesaker som vedrører mer enn ett EU-land, kan du søke etter de relevante institusjonene i institusjonsoversikten til Europakommisjonen, som finnes på følgende adresse: <http://ec.europa.eu/social-security-directory>.

Forespørsler angående medlemskap i trygdeordninger i to eller flere EU-land, og hvordan dette påvirker ytelsene, rettes til følgende instans:

Forbundsdepartementet for syssetting, sosialomsorg og forbrukervern

Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz

Stubenring 1

1010 Wien

Tlf.: +43 1 71100 0

Faks: +43 1 71100 0

E-post: briefkasten@bmask.gv.at

<http://www.bmask.gv.at>

Forbundsdepartementet for økonomi, familie og ungdom

Bundesministerium für Wirtschaft, Familie und Jugend

Franz-Josefs-Kai 51

1010 Wien

Tlf.: +43 1 71100 0

Faks: +43 1 71100 933279

E-post: POST@II1.bmwfj.gv.at

<http://www.bmask.gv.at>

Det føderale helsedepartementet

Bundesministerium für Gesundheit

Radetzkystraße 2

1030 Wien

Tlf.: +43-1/711 00-0

Fax: +43-1/711 00-14300

E-post: buergerservice@bmg.gv.at

<http://www.bmg.gv.at>

Det føderale finansdepartementet

Bundesministerium für Finanzen

Hintere Zollamtstraße 2b

1030 Wien

Tlf.: +43 1 51433

Faks: +43 1 51433 507075

E-post: Post.V-6-EP@bmf.gv.at

<http://www.bmf.gv.at>

Hovedsammenslutningen av østerrikske trygdeinstitusjoner

Hauptverband der österreichischen Sozialversicherungsträger

Kundmanngasse 21

1030 Wien

Tlf.: +43 711 32 2400

Faks: +43 711 32 3777

E-post: posteingang.allgemein@hvb.sozvers.at

<http://www.hauptverband.at>

Arbeidskontoret i Østerrike

Arbeitsmarktservice Österreich, Bundesgeschäftsstelle

Treustrasse 35-43

1200 Wien

Tlf.: +43 1 33178

Faks: +43 1 33178 120

E-post: ams.oesterreich@ams.at

<http://www.ams.at>

Pensjonskassen, hovedkontoret

Pensionsversicherungsanstalt, Hauptstelle

Friedrich-Hillegeist-Straße 1

1021 Wien

Tlf.: +43 50303

Faks: +43 50303 28850

E-post: pva@pva.sozvers.at

<http://www.pensionsversicherung.at>

Ulykkesforsikringskasse for arbeidstakere, Østerrike

Allgemeine Unfallversicherungsanstalt

Adalbert Stifter-Straße 65

1201 Wien

Tlf.: +43 1 33111 404

Faks: +43 1 33111 737

E-post: hfa@auva.at

<http://www.auva.at>